

Η Νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) Της Περιόδου 2023-2027

Ποια είναι η ιστορική διαδρομή και εξέλιξη της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής; Πώς διαμορφώθηκε η ΚΑΠ 2023-2027 και ποιες είναι οι ευκαιρίες και προκλήσεις ειδικά για την Ελλάδα;

Μια έκθεση της διαΝΕΟσις

Σήμερα, σχεδόν εξήντα χρόνια μετά τη θέσπισή της και μετά από πολλές μεταρρυθμίσεις, η ΚΑΠ παραμένει ένα από τα βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία της ΕΕ με σκοπό να ενισχύσει το εισόδημα και τη βιωσιμότητα των Ευρωπαϊκών αγροτών, να συμβάλει στην ανάπτυξη και την ευημερία των περιοχών της υπαίθρου αλλά και να εξασφαλίσει την επάρκεια και την ασφάλεια των τροφίμων. Τα €19 δισ. της ΚΑΠ (2021-27) είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικά και για την ελληνική οικονομία -άλλωστε, σχεδόν η μισή έκταση της χώρας (45,5%) αποτελεί γεωργική γη.

Η νέα έκθεση που δημοσιεύει η διαΝΕΟσις και επιμελήθηκε η διευθύνουσα σύμβουλος της GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Έλλη Τσιφόρου επιχειρεί να εξηγήσει την ΚΑΠ, μέσα από την ιστορική της διαδρομή και εξέλιξη, ώστε να γίνουν καλύτερα κατανοητές οι αλλαγές που φέρνει η πρόσφατη μεταρρύθμιση. Επιπλέον, παρουσιάζει την πορεία προς τη διαμόρφωση της ΚΑΠ 2023-27 και εκτιμά τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες ειδικά για την Ελλάδα.

Η νέα ΚΑΠ

- Οι αγροτικές περιοχές στην ΕΕ φιλοξενούν **137 εκατομμύρια άτομα**, δηλαδή περίπου **30% ολόκληρου του πληθυσμού της Ένωσης**.
- €387 δισ.** ο συνολικός προϋπολογισμός για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 για όλη την ΕΕ.

Τι αλλάζει

Τα κράτη-μέλη πλέον **σχεδιάζουν το πώς θα αξιοποιηθούν τα εργαλεία στήριξης με βάση τις ανάγκες και τις προτεραιότητές τους**, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει γενικούς στόχους και προϋποθέσεις, ενώ επίσης εγκρίνει και παρακολουθεί την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων της κάθε χώρας.

Η ΚΑΠ γίνεται **“πιο πράσινη”**, στο πλαίσιο των στόχων της “Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας”: δίνει αυξημένη έμφαση στο περιβάλλον, στο κλίμα και στη βιωσιμότητα της παραγωγής των τροφίμων. Σε αυτό το πλαίσιο υπάρχουν ειδικές προϋποθέσεις και εργαλεία στήριξης καθώς και προβλέψεις για **λιγότερα φυτοφάρμακα**, για μικρότερη απώλεια θρεπτικών ουσιών του εδάφους, για **βιολογική καλλιέργεια στο ¼ της γης**, καθώς και για την ενίσχυση της **ποικιλομορφίας του τοπίου**.

Οι 9+1 στόχοι της ΚΑΠ

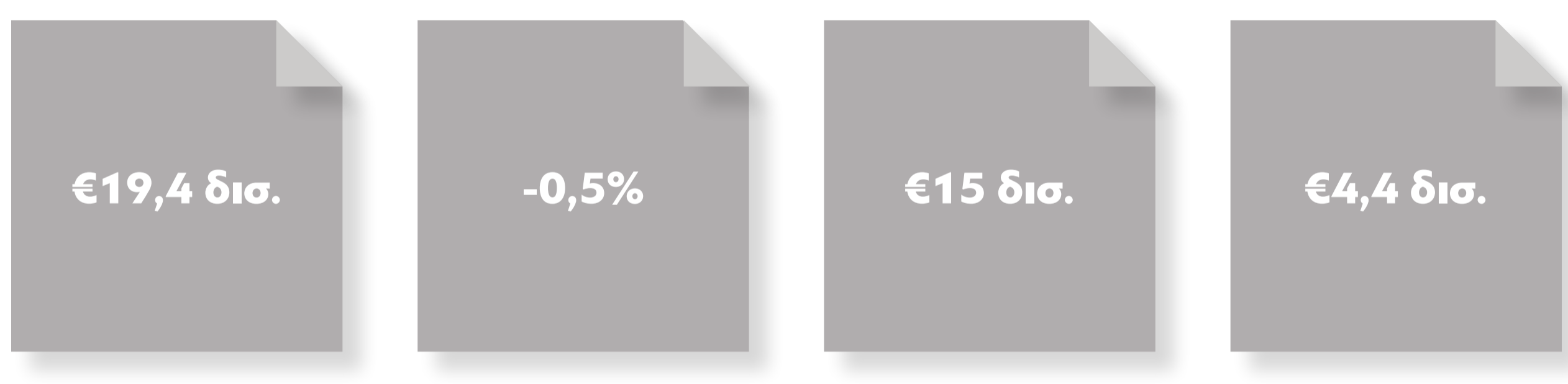

Οι Πυλώνες της ΚΑΠ

1. Άμεση στήριξη με ετήσιες ενισχύσεις προς τους παραγωγούς, κυρίως βάσει της επιλέξιμης έκτασης που διατηρούν. Επιπλέον, προβλέπονται άλλα ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων (π.χ. για τους νέους γεωργούς) καθώς και **μέτρα για τις αγορές γεωργικών προϊόντων**.

2. Ανάπτυξη του κλάδου και βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών με επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και σε βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, στη συνεργασία μεταξύ των αγροτών, στην τοπική ανάπτυξη καθώς και στη γνώση και καινοτομία.

Η ΚΑΠ στην Ελλάδα

αναμένεται να λάβει η Ελλάδα στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2021-27).

οριακή μείωση σε σχέση με την προγραμματική περίοδο 2014-20.

σε ενισχύσεις και σε μέτρα αγοράς γεωργικών προϊόντων.

θα κατευθυνθούν σε εργαλεία στήριξης στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης.

Το ελληνικό στρατηγικό σχέδιο για την ΚΑΠ

- Διαπιστώνει άνιση κατανομή, μέχρι πρότινος, των άμεσων ενισχύσεων: **το 10% των εκμεταλλεύσεων συγκεντρώνει το 48% των άμεσων ενισχύσεων**, ενώ το 45% των εκμεταλλεύσεων που μπορούν να θεωρηθούν ως μικροκαλλιεργητές λαμβάνουν μόνο το 10% των άμεσων ενισχύσεων.
- Προβλέπει, μεταξύ άλλων, την **εξίσωση της μοναδιαίας αξίας όλων των δικαιωμάτων ενίσχυσης σε κάθε αγρονομική περιφέρεια** (αροτραίες καλλιέργειες, δενδρώδεις καλλιέργειες και βοσκότοποι).

Σκοπίζει το κείμενο της διαΝΕΟσις:

“[Η εφαρμογή της εξίσωσης της μοναδιαίας αξίας όλων των δικαιωμάτων ενίσχυσης] δεν εξίσωει να είναι αναδυνα, δεδομένου ότι αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην εισοδηματική στήριξη των μικρών και μικρομεσαίων εκμεταλλεύσεων οι οποίες είχαν θεμελιώσει ιστορικά δικαιώματα υψηλής μοναδιαίας αξίας από καλλιέργειες όπως π.χ. η σταφίδα, ο καπνός κ.ά.”.

Χαμένες ευκαιρίες και παθογένειες

- Η Ελλάδα δεν αξιοποίησε τη δυνατότητα διάθεσης του **3% των πόρων του 1ου Πυλώνα για τη χρηματοδότηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανώσεων Παραγωγών** σε άλλους τομείς πέραν εκείνου των οπωροκηπευτικών, για τον οποίο ίσχυε ήδη αυτού του τύπου η στήριξη.
- Το ελληνικό σχέδιο δεν προβλέπει επίσης αξιοποίηση των **νέων εργαλείων διαχείρισης κινδύνων**, χάνοντας την ευκαιρία να τα αξιοποιήσει για καλύτερη **προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή**, στην αστάθεια των καιρικών συνθηκών, αλλά και στις μεταβολές των τιμών και των εισοδημάτων.
- Η Ελλάδα δεν έχει καταφέρει επίσης να ενσωματώσει τους στόχους της ΚΑΠ σε σχέση με τη **διάχυση της γνώσης στον αγροτικό πληθυσμό**: “20 χρόνια έχουν παρέλθει από την απαίτηση της ΚΑΠ το 2003 για τη δημιουργία και λειτουργία εθνικού Συστήματος Παροχής Γεωργικών Συμβουλών και η Ελλάδα δεν έχει ακόμα θέσει στην υπηρεσία των παραγωγών το πολύτιμο αυτό εργαλείο”, γράφει η έκθεση.
- Έλλειψη εθνικής στρατηγικής για τους νέους αγρότες**, τη στιγμή που η Ελλάδα έχει μόνο 3,7% γεωργούς νεαρής ηλικίας (2016).
- Η έκθεση διαπιστώνει **ανάγκη ενίσχυσης και αναδιοργάνωσης της δημόσιας διοίκησης** ώστε να ενισχυθεί η τεκμηρίωση, η εμπειρογναωμοσύνη, η ενημέρωση αλλά και η διαβούλευση σε σχέση με τους περίπου **70 τομείς παραγωγής** αλλά και τις οριζόντιες πολιτικές που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα της ελληνικής γεωργίας και αγροδιατροφής.